

Bosnotie krijgt plek in beheerplan

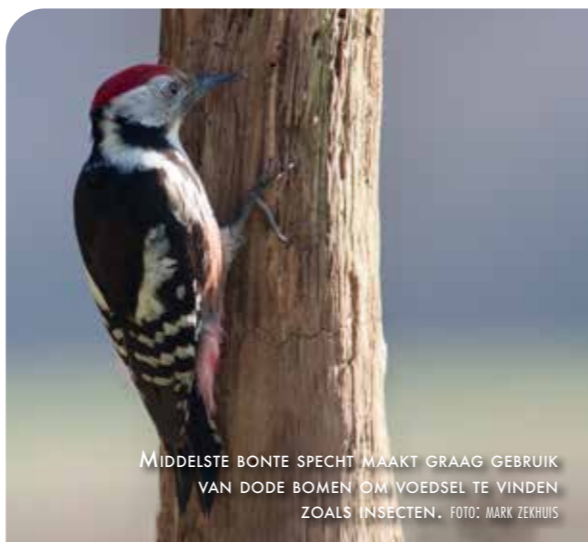
De komende tijd nemen we al onze bossen onder de loep. Onze beheerders en specialisten kijken met elkaar welk bostype van toepassing is op onze bossen. Binnen een bosgebied kunnen die accenten verschillen, wat weer bijdraagt aan de natuur- en belevingswaarde.

Het resultaat verwerken we in de beheerplannen van onze terreinen. Dit is de beste verankering van de bosnotitie. De beheerplannen vormen namelijk de leidraad voor het dagelijkse beheer, gepland voor de komende jaren.

En wat ga jij ervan merken tijdens je zondagse wandelingen of wekelijkse hardloopronde? Niet zoveel, de veranderingen zullen langzaam gaan. Wel maken we onze bossen nu stap voor stap klaar voor de toekomst. Zodat ook onze kinderen en kleinkinderen de spechten kunnen horen roffelen en kunnen genieten van de koelte van een groen bladerdak.

Eekhoorn FOTO: MARK ZEKHUIS

MIDDELSTE BONTE SPECHT MAAKT GRAAG GEBRUIK VAN DODE BOMEN OM VOEDSEL TE VINDEN ZOALS INSECTEN. FOTO: MARK ZEKHUIS

De toekomst van onze bossen volgens Hans Pohlmann, manager natuur:

“Onze bossen hebben een zetje nodig. Ook landelijk is veel aandacht voor de toekomst van onze bossen. In 2020 hebben Rijk en provincies afspraken gemaakt in de Bossenstrategie. De eerste ambitie is 37 duizend hectare extra bos. Dat is belangrijk in de strijd tegen klimaatverandering: bomen slaan koolstof op en zorgen voor verkoeling. Maar ook voor specifieke planten en dieren is meer bos nodig: met een groter oppervlak kunnen zij beter tegen een stootje.

Onze notitie bosbeheer gaat met name over de tweede ambitie van de Bossenstrategie: vitale bos. De oplettende kijker ziet misschien nu al andere boom- en struiksoorten in het bos staan die we als proef hebben aangeplant. Soorten die op de natuurlijke manier misschien pas over 100 jaar hun intrede zouden doen, maar door de snelheid van klimaatverandering nu al bij onze bossen passen of een wezenlijke bijdrage leveren aan een vitale bosbodem, soorten zoals boomhazelaar of Noordse esdoorn.

Uiteindelijk zullen alle bossen een meer natuurlijk karakter krijgen, met omgevallen bomen en meer afwisseling in soorten en structuur. Zo behouden de plant- en diersoorten die in bossen leven hun leefgebied. Dat is niet alleen goed voor de biodiversiteit: het maakt onze bossen gevarieerder en veerkrachtiger en hiermee ook veilig voor alle gebruikers”.

Overijsselse bossen klaar voor de toekomst

LONNEKERBERG FOTO: CLIFTON BUITINK

Tekst: Lotty Nijhuis

Nieuwe uitdagingen vragen om een nieuwe visie. Die hebben we nu gemaakt, samen met alle beheerders, ecologen en andere specialisten van Landschap Overijssel. Het doel: vitaal bos, nu en later.

Het wordt warmer, met langere perioden van droogte en pieken met extreme neerslag. Bossen hebben best wat veerkracht: ze kunnen zich in de loop van eeuwen prima zelfstandig aanpassen aan veranderende omstandigheden. Maar het tempo van klimaatverandering ligt hoog. De stikstofcrisis doet er nog een schepje bovenop. Sommige soorten groeien heel hard op het teveel aan stikstof en andere delven daardoor het onderspit. Stikstof heeft ook een

verzurend effect op de bodem. Belangrijke mineralen spoelen uit. Onze bossen worden, kortom, steeds kwetsbaarder. Bomen worden zwakker en zullen vaker het loodje leggen.

Alle redenen om ons af te vragen: voldoet onze bosvisie (2003) nog wel aan de uitdagingen van deze tijd? Het antwoord leidde tot een nieuwe notitie bosbeheer.

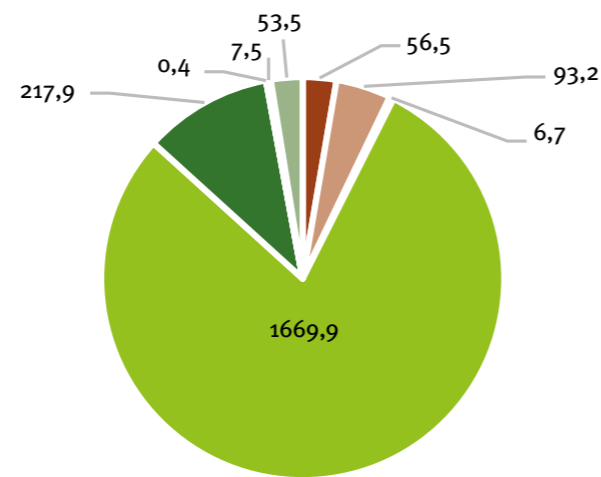
Zorgvuldig duidelijker keuzes maken

Landschap Overijssel beheert in totaal ruim tweeduizend hectare bos. Van extreem vochtig bos met wilgen en populieren langs de Regge tot de droge dennenbossen op de Lemelerberg en de oude lanen rond Enschede – en alles daar tussenin. Op de cirkeldiagram hiernaast is te zien hoeveel van welk bostype Landschap Overijssel beheert.

Die bossen kunnen op verschillende manieren van waarde zijn. Omdat er planten en dieren leven bijvoorbeeld, of omdat we er als mens van kunnen genieten. Bossen leveren zogenaamde ecosystemediensten, diensten waarvan wij als mens profiteren. Je kunt nooit alle waarden tegelijk maximaal de ruimte geven. Kiezen we op deze plek voor fiets- en wandelpaden, of maken we een beschermd bosreservaat? Passend bij de plek willen we, meer dan voorheen, duidelijker en weloverwogen keuzes maken. Samen: niet alleen met de beheerders maar met al onze specialisten – de ecologen, de cultuurhistorici, enzovoort.

Het doel: bossen die weerbaar zijn en vitaal, die tegen een stootje kunnen en klaar zijn voor de toekomst. Bossen waarin we de natuurwaarden en cultuurhistorische waarden koesteren. Bossen waar we allemaal van kunnen genieten en die op passende wijze bijdragen aan een financieel gezond Landschap Overijssel.

Typen bos in beheer bij Landschap Overijssel

- Rivier- en beekbegeleitend bos
- Hoog- en laagveenbos
- Haagbeuken- en essenbos
- Dennen-, eiken-, beukenbos
- Droog bos met productie
- Vochtig bos met productie
- Vochtig hakhout en middenbos
- Droog hakhout

Hoe maken we onze bossen vitaler?

Onze bossen krijgen dus een sterker eigen profiel. Maar hoe houden we ze vitaal? Om onze bossen weerbaarder te maken moeten we een aantal doelen halen. Denk aan het verhogen van de biodiversiteit. Of het tegengaan van de gevolgen van droogte, heel belangrijk door de klimaatverandering. Om de biodiversiteit te verhogen zorgen we bijvoorbeeld

actief voor staand en liggend dood hout. Dood hout trekt allerlei insecten en schimmels aan, en die op hun beurt weer andere dieren. Om de gevolgen van droogte tegen te gaan willen we droogtetolerante bomen aanplanten of met beheer bevorderen. In natuurbossen kiezen we dan alleen voor inheemse soorten, in de andere bossen kan het ook om uitheemse soorten gaan.

Multifunctionele bossen, natuur voorop

In al onze bossen krijgen meerdere waarden een plek: het zijn zogenaamde multifunctionele bossen. Dat was al zo. Met de nieuwe bosvisie kiezen we voor elk van onze bossen welke waarde leidend wordt. Hierop gaan we actief beheren. De andere waarden zijn dan van ondergeschikt belang. Niet alle waarden zijn even belangrijk. Het beschermen van biodiversiteit is ons belangrijkste doel. In de meeste van onze bossen zal de natuurwaarde dus leidend zijn. Een belangrijke uitzondering hierop zijn bijvoorbeeld landgoederen: plekken met bijzondere cultuurhistorische waarden. Op een beperkt aantal plekken zal beleving en productie het hoofdaccent hebben.

Multifunctionele natuurbossen

In deze bossen is veel variatie. Er groeien veelal 'inheemse' boom- en struiksoorten (soorten die van nature hier thuishoren), er staan bomen van verschillende leeftijd en structuur en je vindt er volop dood hout. Ook zijn er open plekken en geleidelijke bosranden. Deze variatie maakt bossen interessant voor insecten, paddenstoelen, vogels en zoogdieren. Een goed voorbeeld van zo'n bos vind je in het Dal van de Mosbeek: een rijke ondergroei, veel soorten en volop dood hout.

Multifunctionele erfgoedbossen

Deze bossen vertellen iets over onze geschiedenis, over wie we zijn en waar we vandaan komen: van de grafheuvels van duizenden jaren terug tot de buitenplaatsen van rijke mensen uit de achttiende eeuw met lanen, zichtlijnen en architectonische ontwerpen. In aanleg en beheer volgen we de oude, bijzondere bosaanleg. Een goed voorbeeld is het Sterrenbos in de Wildernis, een kenmerkend tuinelement van buitenplaatsen. Vanuit een middelpunt stralen de paden naar buiten, als een ster.

Multifunctionele belevingsbossen

In deze bossen is de recreatiedruk hoog. Bezoekers komen er tot rust en vinden er vermaak. Het bos geeft een gevarieerd beeld met opvallende bomen die bijdragen aan de beleving. Zoals de markante rode beuk op de Lonkerberg. Ook het Speelbos op de Lemelerberg is een goed voorbeeld: hier kunnen kinderen klimmen, kruipen, slingeren en zich verstoppen.

Multifunctionele productiebossen

Dit bos levert (in de toekomst) structureel kwalitatief hoogwaardig hout. Daar beheren we op. We blijven verjongen zodat we met regelmaat hout uit het bos kunnen halen zonder het bos te veel aan te tasten. Het hout wordt dan ingezet voor hoogwaardig gebruik in de bouw of voor de productie van meubels. Een bijkomend voordeel is dat de jonge groeiende bomen veel CO₂ opnemen. Na verloop van tijd kan het accent van productie geheel of gedeeltelijk verschuiven naar het accent natuur. Een goed voorbeeld hiervan is Landgoed Beerze met bomen in verschillende leeftijden, van jonge aanplant tot volwassen bomen.